

Un om între oameni

A plecat dintre noi Vasile Pilat, unul din membrii de frunte ai Societății Române de Economie (SOREC). A fost de o modestie ieșită din comun, un exemplu de onestitate intelectuală și dedicație pentru adevăr, un patriot.

Era student când a izbucnit revoluția din Ungaria, în 1956, și, animat fiind de ideile reformării sistemului comunist, a avut de suferit; a fost nevoit să-și întrerupă studiile și a făcut muncă necalificată (a cărat mobilă) pentru a-și întreține familia. În fine, a fost primit ca documentarist la Institutul de Economie Socialistă în anii '60.

Vasile Pilat și-a dedicat activitatea analizei sistemului de comandă (comunist), având un demers tot mai transparent în recomandările pe care le găsim în scrierile sale: nevoia de reformă economică pe baza mecanismelor de piață. De altfel, cele mai multe din studiile sale nu erau pentru circulație publică, fiind în serii foarte mici – așa-numite caiete de studii. Uneori, stilul era de a “bate șaua pentru a înțelege iapa”; alteori, concluziile erau evidente. Pilat a făcut parte dintr-un grup restrâns de economiști care au întreținut flacăra speranței că reforme sunt posibile și în România. Drumurile noastre s-au întâlnit cu decenii în urmă, când am ocupat un post de cercetător în același institut. Discuțiile informale la care am participat alături de un alt mare regretat al SOREC-ului, Ihor Lemnij, au fost repere de atitudine profesională, de școală pentru mine, pentru cei mai tineri. Înzestrat cu o inteligență sclipitoare, cu o capacitate analitică prodigioasă și simț

deosebit al construcției raționamentelor, Vasile Pilat excela și prin calitatea umană – prin generozitatea pe care o avea față de ceilalți.

Nu-mi aduc aminte să-l fi auzit spunând nu atunci când i se solicita ajutorul. Această generozitate era de deslușit în ochii plini de inteligență. Discuțiile cu Pilat și Lemnij erau veritabile regaturi pentru cei care doreau să înțeleagă și erau mistuiți de căutarea drumului cel bun.

Caut să nu folosesc calificative excesive, ce nu au acoperire în fapte, pentru a contura dimensiunea umană a lui Vasile Pilat. Spun aceasta întrucât, pentru cei din breasla noastră, este cunoscută prietenia ce ne-a legat aproape un sfert de veac. Prietenia își avea rădăcini nu numai în idei și cercetări comune, dar și într-o atitudine pe care o împărtășeam. Ce se discuta în cerc foarte restrâns la Institut era continuat afară, în întâlniri cu un alt amic, Ilie Șerbănescu. Discutam și cu Aurelian Dochia, cu Costea Munteanu sau Alexandru Olteanu (care trăiește acum la Londra) în laboratorul profesorului Buium Cotigaru la ASE sau în cel al regretatului profesor Constantin Pintilie. De Vasile Pilat m-a legat și studiul semnat împreună în 1984 privind nevoia de reformă economică, analiză care a stârnit interes în străinătate și a fost evocată la Europa Liberă.

După 1989 scena s-a schimbat, dar nu și omul, întrucât Pilat nu avea de ce să se schimbe! Cu Aurel Iancu, Constantin Pintilie, Costea Munteanu, Aurelian Dochia, subsemnatul, Pilat a fondat Institutul Român pentru Libera Întreprindere în ianuarie 1990, care este precursor al Societății Române de Economie. IRLI a început editarea revistei *Oeconomica* în 1990 și directorul ei a fost Vasile Pilat, pentru 15 ani neîntrerupți. *Oeconomica* este apreciată de mulți ca cea mai ilustrativă publicație autohtonă de specialitate pentru perioada tranziției în România. Lui Vasile Pilat îi datorăm enorm pentru că revista a apărut cu regularitate trimestrial, că “a crescut” în acești ani. Societatea Română de Economie îi datorează mult lui Vasile Pilat pentru că spiritul unei comunități științifice în lumea economică are sevă acum și la noi. El a promovat reforma economică în România, dar a respins fundamentalismul; a judecat întotdeauna lucrurile prin prisma intereselor economiei românești, fiind însă împotriva clientelismului și folosirii interesului public (național) ca paravan pentru urmărirea unor interese de grup. El este unul dintre fondatorii Bursei Române de Mărfuri.

Vasile Pilat dispare dintre noi după ce, cu aproape doi ani în urmă, l-am pierdut pe Cornel Târhoacă, un alt coleg excepțional. Precum Cornel sau Ihor, Vasile Pilat rămâne în memoria și conștiința noastră pentru totdeauna.

Daniel Dăianu

(Articol publicat în ‘Jurnalul Național’ din 22 martie 2005)